

Orta Demokrasi Sorunları ve Çözüm Yolu

Ankara, 24 Ekim 2019
Av. Mehmet Gün

Hepimiz bu ülkeyi daha ileriye götürmek için buradayız. Ben de geleceğe güvenle bakmamızı sağlayacak bir remnin mümkün olduğunu anlatmak istiyorum. Yüzlerinizde gülümseme, gözlerinizde parlayan bir ışık görmek en büyük sevincim olacaktır.

Türkiye ve Yapısal reformlar birlikte söylendiğinde akla ilk gelen geçmişe bakmak; Türkiye'yi başka ülkelerle karşılaştırmak oluyor. Güzel ülkemizin geri kalmış olduğu örnekler vererek kesinleştiriliyor. Durum kanıksanıyor; çaresizlik ve umutsuzluk yüreklere yerleşiyor.

Türkiye'yi Singapur'la karşılaştırıyorlar. Singapur'u 40 senede ülkesini 3. dünya ülkesi olmaktan 1. dünya ligine çıkaran başkanları Sayın Lee Kwan Yew'nun benim gibi bir avukat olmasından gurur duyuyorum. Ama Türkiye Singapur'la – nüfusu 5 milyondan az olan bir şehir devlet ile karşılaştırılmaz.

Türkiye'yi Güney Kore ile ben de zaman zaman karşılaştırıyorum. Fakat Güney Kore'nin savunmasını ABD üstleniyor; ekonomik olarak da büyük destek veriyor. Güney Kore dünyanın öbür ucunda; Türkiye'nin içinde bulunduğu oldukça farklı bir jeopolitik ortamdadır. Türkiye'yi kendi coğrafi bölgesinden ve kendisine en benzer olan bir ülke ile karşılaştırmak daha doğru olacaktır.

Geleceğimiz için reform yapacağımıza göre karşılaştırmayı geçmişe değil geleceğe yönelik olarak yapmak, parlak gelecek resmini görmek ve o güzel resmi nasıl gerçekleştireceğimize diye düşünerek reformları belirlemek daha doğru olacaktır. Öyle değil mi? Hepimiz bıkmadık mı hep geçmişe bakmaktan ve hep kötümser olmaktan?

Gelecek potansiyelimizi görebilmek için Türkiye'yi Almanya ile karşılaştırmak daha isabetli olacaktır. Doğal kaynaklar her iki ülkeye de cömert davranmamış; belki Türkiye'nin doğal kaynakları daha zengindir bile diyebiliriz.

Her iki ülkenin de yaklaşık 82 milyon nüfusu var. Türkiye'de kişi başına Almanya'nın iki katı toprak düşüyor. Buna göre Türkiye'nin toprağı, nüfusu Almanya'nın 2 katını

geçse bile yetebilir. Ya da her bir Türk her bir Alman'ın iki katı üretebilir. Yani Türkiye Almanya'nın iki katı refaha ve güce ulaşabilir.

Bunları bir yana bırakıyorum: Türkler aynı miktarda milli gelir elde derse Türkiye dünyanın önemli jeopolitik merkezlerinden biri haline gelebilir. Kendi vatandaşlarına ve çevresine zenginlik ve refah getirebilir.

İşte bu parlak gelecek resmi bizleri gülümsetmelidir. Geçmişte yapamadıklarımız ise bize gelecek için ne yapmamız gerektiğini göstermelidir.

Peki Almanya ile Türkiye arasındaki bizlerin aleyhine olan bu farkın sebebi nedir? Neden Almanlar Türkiye'ye çalışmaya gelmezler de Türkler Almanya'da misafir arbeiter olarak çalışırlar?

Uluslararası endekslerin gösterdiği bizlerin de kanıksamış olduğu üzere aradaki en büyük iki fark şöyledir:

Birincisi: Almanya Türkiye'nin iki katından daha ileri bir demokrasiye sahiptir. İkincisi: Almanya' hukukun üstünlüğü endekslerinde de Türkiye'nin yaklaşık iki katı ileridedir. Almanya'yı demokrasi alanında ileriye taşıyan şey de aslında hukukun üstünlüğünde ileride olmasıdır. Dolayısıyla ülkemizi Almanya seviyesine çıkarmak için Hukukun üstünlüğü endeksinde Almanya'nın neden ileri, Türkiye'nin neden geri olduğunu anlamamız gerekir.

Birincisi ve bana göre en önemlisi: Almanya'nın uyuşmazlıkları çözmekte Türkiye'nin iki katı kadar daha etkin olmasıdır. Bir düşünsenize kocaman bir fabrika kuracak olan bir yatırımcı ile makinaları imal edip çalıştıracak olan firma arasında bir anlaşmazlık çıkıyor. Türkiye bu uyuşmazlığı 1 senede çözüyorsa Almanya'da 6 ayda; iki katı fazla isabetle çözüyor. Ülkemizde yüzbinlerce ticari uyuşmazlık çıkıyor. Bunların çözümünün yıllar aldığı, kesin bir karar alınıncaya kadar yapılan yatırımların çöpe gittiğini; yatırım ve üretim için güçlerini birleştiren insanların birbirlerine düşman haline geldiğini hepimiz biliyor, görüyor ve kanıksamış bulunuyoruz. Toplumlarda uyuşmazlıkların en son çözüm yeri Yargı mercileridir. Bu en son merciinin uyuşmazlıkların kusursuz olarak çözeceğine itimat edilmesi uyuşmazlıkların etkin olarak çözülmesinin ve alternatif çözüm yöntemlerinin gelişmesinin ilk şartıdır.

İkincisi ve etkinliği sağlayacak olan husus ise Yargı'nın görevini yerine getirme konusunda ne kadar hesapverir olduğudur. Alman Yargı'sı Türk yargısının üç katı oranında hesap verir iken Türk yargısı Alman yargısının 3'te biri kadar hesapverir?

Üçüncüsü: tabloda açıkça görüleceği üzere Alman yargısı, Türk yargısının iki katı kadar daha bağımsızdır. Buradan çıkarılması gereken en önemli ders şudur: uyuşmazlık çözme görevini daha iyi yerine getiren daha fazla hesapverir olan Yargı; diğerinden daha bağımsızdır ve bunu kendisi hak etmiştir.

Sözün özü: Yargı, bağımsızlığını uyuşmazlıkları çözerek ve hesap vererek bağımsızlığını hak edebilir. Almanya'nın demokraside daha ileri olmasının tek nedeni elbette sadece hukukun üstünlüğü değildir. Almanya, hesapverirlik, halkın yönetime katılımı, anayasa ve anayasal düzenin korunması konularında da daha ileridedir.

Bu konulardaki tespit ve görüşlerimi Orta Demokrasi isimli kitabımda yazdım. Kitabımın kısa zamanda 2. baskısı yapıldı ve toplam 11.000 nüsha yayınlanmış oldu. Birer nüshasını alır ve geri bildirimlerinizi paylaşırsanız sevinirim.

Bunlardan kısaca söz etmek isterim:

Halkın yönetime katılımındaki aksamalar Siyasi partiler, Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları; seçim kanunları, merkezi yönetimler, delegelik ve blok listelerle ilgili hukukun üstünlüğü meseleleri olarak ortaya çıkıyor.

Ülkemizin yıllardan beri yaşadığı kötü tecrübeler Anayasal düzenin etkin olarak korunmasının ne kadar önemli olduğunu bize gösterdi. Öte yandan herkes ve her kesim tarafından kabul edildiği üzere; mevcut anayasamız 82 milyonluk, geleceği bu kadar parlak olan ülkemizi etkin ve iyi bir şekilde yönetmemiz için yeterli değil.

Bu panelde ben sizlerle hukukun üstünlüğü ve Yargı'ya ilişkin tespitlerimi ve çözüm önerilerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Ülkelerin ileri gidebilmesi için en öncelikli olarak korunması ve geliştirilmesi gereken husus fikir ve ifade özgürlüğüdür. Çünkü farklı fikirler birbirlerini geliştirirler. Farklılığın olmadığı yerde ilerleme de olmaz. İfade özgürlüğü ve haber alma hakkı ise farklı fikirlerin yayılmasını, öğrenilmesini ve böylece ilerlemeyi sağlar.

Nitekim 7. ila 12. yüzyıllar arasında, Türklerin İslam'ı kabul ettiği çağlarda Orta Asya'da yeşermiş olan farklı fikirler o zamanlarda dünyanın en ileri uygarlığını oluşturmuştu. Ne zamanki fikir çeşitliliği kısıtlanıp devlet gücü tekbir düşüncüyü ve inancı empoze etti bu ileri uygarlık durakladı ve geri gitmeye başladı. 4 asır sonra Batı, Türk İslam dünyasının fikirlerinin üzerine kendi fikirlerini bina ederek ilerledi ve bu gün dünyaya hükmetmekte.

En başta fikir ve ifade özgürlüğü için hukukun üstünlüğüne ihtiyacımız var.

Bazıları STEM [Science – Bilim, Teknoloji, Engineering – mühendislik ve Matematik] bazıları buna ART – Sanat’ı da ekleyerek STEAM diyorlar, ülkelerin bu bilimleri öğrenilmesiyle ileri gideceğini söylüyorlar. Evet STEAM eğitimi ileri gitmek için önemlidir. Fakat STEAM’dan önce fikir, ifade özgürlüğü ve haber alma hakkının gerçekleştirilmesi, güvence altına alınması gerekir. Zira dünyanın en ileri üniversitelerine de sahip olsanız bu üniversitelerdeki hocalar öğrenciler fikirlerini ifade edemezlerse insanlar birbirlerinin değişik fikirlerinden nasıl yararlanabilirler?

Geçenlerde ceza hukuku profesörü olan bir arkadaşım; kendisine bir tanıdığının Whatsapp ile bir siyasi kişiyi hicveden bir karikatür gönderdiğini, bunu bir başka arkadaşına göndermek istediğinde “başıma bir şey gelir” endişesine düştüğünü ve sonuçta göndermekten vazgeçtiğini söyledi. Eğer bir üniversite profesörü, üstelik ceza hukuku profesörü farklı fikirleri kamuoyuna değil bir arkadaşına bile iletmez ise farklı fikirler kendilerini ifade edebilirler mi?

Fikirlerini ifade ettiği, birilerini eleştirdiği için şafak vakti yakalanıp mahkemeye götürülme ve derhal tutuklanma endişesi taşıyan bir insanın ruhu, Zihni yeni buluşlar yapacak özgürlükte ve dinçlikte olabilir mi? Böyle insanlar ülkemizde gelip çalışmak, fikirlerini paylaşmak ister mi?

Öte yandan hukukun üstünlüğünü sağlayabilmek için fikir çeşitliliği, ifade özgürlüğü ve haber alma hakkına ihtiyacımız var. Çünkü yönetimdeki aksamaların görülmesi ve giderilmesi fikir ve ifade özgürlüğü ile haber alma hakkı sayesinde mümkündür.

İşte bu sebeplerle Almanya gibi ilerleyebilmemiz için fikir ve ifade özgürlüğünü etkin olarak koruyan ve geliştiren; etkin çalışan, hesapverir ve tam bağımsız bir Yargıya sahip olmamız şarttır.

Hukukun üstünlüğü için özel şahıs ve şirketler, birbirleri ile ticaret yapanlar, borç alıp verenler, evlenip boşananlar arasında hukukun Üstün olması yeterli değildir. Hukukun üstünlüğünden esas anlaşılması gereken: hukukun yürütme gücüne Üstün olması, yürütmenin organ ve unsurlarının – başka bir deyişle kamu görevlilerinin hukuka karşı hesapverir olmasıdır.

Yürütmenin hesapverir olması; şeffaf olmasını ve toplumu ilgilendiren bilgileri kamuoyu ile paylaşmasını, toplum adına alacağı kararları zamanında almasını ve isabetli karar vermesini, alacağı kararlar bakımından öngörülebilir ve kestirilebilir olmasını, işlem ve kararlarının hukuka uyarlı olmasını gerektirir. Yürütmenin hesapverirliği ayrıca yürütme görevini üstlenen kamu görevlilerinin – memurların ve sair resmi görevlilerin hukuka uygun davranmasını ve ihmal, ihlal ve suçları söz konusu ise yargıya hesap vermesini gerektirir.

Diyelim ki sermayeniz var ve ülkemizin enerji açığını gidermek için Allah'ın Türkiye'ye bolca verdiği güneş enerjisini elektriğe çevirecek bir yatırım yapmak ve kazanmak istiyorsunuz. Bu yatırım kararını alabilmeniz için enerjiye nerede daha çok ihtiyaç olduğuna, geceleri güneş enerjisine alternatif enerji kaynağının ne olduğuna, yapmayı düşündüğünüz yatırımı nereye yapabileceğinize, ürettiğiniz elektriği müşterilere iletebilmek için iletim şebekesine nereden bağlanabileceğinize bağlantı yeri yok ise iletim hattının ne zaman çekileceğine dair ve sair bilgileri yürütmenin ilgilenen herkesin öğrenebileceği şekilde ilan etmesi, isteyenlere yatırımın yapabilecek derecede detaylarda vermesi gerekir.

Bu bilgileri alıp yatırım yapmaya karar verdiğinizde ise: yatırım iznimize dair kararın makul şartlarda ve öngörülebildiği şekilde verilmesi, kararın hatalı olmaması ve hukuka uyarlı olması gerekir. Keza, başvurunuz ile ilgili veya diğer işlerde muhatap olduğunuz görevlilerin hukuka uygun davranması, görevi ihmal, ihlal veyahut suç teşkil eden davranışları var ise doğrudan yargıya gidebilmeniz ve hakkınızı arayabilmeniz gerekir.

Peki Yargı, hukukun üstünlüğünü sağlama görevini etkin ve verimli olarak yerine getirmekte midir? Bu soruya hemen “hayır” diyeceksiniz biliyorum. Fakat hemen “Hayır!” diyerek haksızlık etmesek iyi olacaktır.

Önce şunu sorayım: Yargı, kamu görevlilerinin ihmal, ihlal ve suçları hakkında kendiliğinden harekete geçebilir mi ya da diğer bir deyişle işlevini bağımsız olarak gösterebilir mi? Cevabımız kocaman bir hayırdır. Çünkü Kamu görevlileri hakkında, amirleri soruşturma izni vermediği sürece Yargı bağımsız işlev gösteremez. Savcılıklara şikâyet dilekçesi verirsiniz ama bu dilekçeler “gereği için” diyerek memurun amirine gönderilir.

İkinci olarak şunu sorayım: yargının unsurları hâkimler ve savcılar nitelik, nicelik ve aldıkları hukuk eğitimi bakımından yeterli mi? Buna da cevabımız kocaman bir HAYIR'dır.

Peki , üçüncü olarak şunu sorayım: hakim ve savcıların göreve kabulü ve atamaları liyakati sağlayacak şekilde ve objektif midir? Şapkamızı öne çıkarıp kabul etmemiz lazım buna cevabımız da kocaman bir HAYIR'dır.

Mevcut sistemin böyle olmasının haklı gerekçeleri ve tarihi sebepleri olabilir. Ama tartışmamızın konusu bu değil; gelecek tasarımıdır. Ve bize gerçeği Samimi bir şekilde kabul etmek düşer. Kabul etmeliyiz ki yargıda liyakat ve objektiflik aksamaktadır.

Diğer sorum şudur: hâkim ve savcıların görev teminatı var mı, işliyor mu? HAYIR. Daha yeni Yargı reformu stratejisi belgesi bazı hâkimlere coğrafi teminat verileceğinden bahsetti. İstanbul'da lojmanda oturan, iki çocuğu üniversitede Okuyan kerli ferli bir hâkimi hayal edelim. Bu hâkim, bir HSK kararnamesi ile başka bir şehre tayin edilirse, çocuklarını okutabilir mi? Böyle bir hâkim HSK'daki tayinlerle ilgilenen üyelerin bir isteği olsa onları kıracak bir karar verebilir mi?

HSK üyelerini tenzih ederim. Böyle isteklerde bulduklarını söylemek istemiyorum; Örnek olarak, farz'u muhal olarak soruyorum: Siz o hâkimin yerinde olsanız, davasına baktığınız birisi de size HSK üyesinin selamını getirirse: o kişi aleyhine serbestçe karar verebilir miydiniz?

İşte benim dikkate getirmek istediğim husus budur. HSK hâkimi istediği gibi tayin edebilir olduğunda, vatandaş hâkimin kararını etkilemenin mutlaka bir yolunu bulur. Daha da kötüsü kamuoyu böyle düşündüğü zaman toplumda ve yargıda hızlı bir yozlaşma olur.

Son sorum da şudur: Yargı organlarının ve unsurlarının görevlerini yaparken, yani davaları karara bağlamak için kullanmak – uymak zorunda oldukları süreçler onlara görevlerini en isabetli ve hızlı bir şekilde yapma imkânı vermekte midir?

Maalesef hayır! Çünkü davalarla ilgili gerçekler mahkemelerden gizlenmekte, açıklananlar ise çok karmaşık yollardan ve oldukça gecikmeli olarak getirilmekte. Mahkemeye yalan söylenmesi savunma hakkı olarak kabul edilmekte. Hukuk meslekleri eksik ve yanlış hikâyeleri mükemmelleştirme, delil gizleme ve yok etme yarışçalarına dönüşmüş bulunmakta. Gerçek tam ve doğru olarak kendisine açıklanmadığı halde mahkemelerin yalanlar üzerinden gerçek adaleti tesis etmesi beklenmekte. Üstelik yargılamanın tüm yükü üstlerine yıkılmış olan hâkimler; sanki her iki tarafın da avukatıymış gibi delilleri toplamak ve tarafların eksiklerini tamamlamak için uzun uzadıya uğraştırılmakta. Buna karşın yargının iş gücü kaynaklarının % 90'ını teşkil eden avukatlar ise elleri kolları bağlanmış, işlere yetişemeyen hâkimin, hâkimin görevlerini delege ettiği bilirkişilerin eksik ve gediklerini kapamaya çalışmakta...

Bu durumda bizlere yargının gerçekleştirmekle yükümü olduğu görevi, yani uyuşmazlıkları çözme görevini etkin ve verimli olarak çözemediğini kabul etmek düşmekte.

Yargı görevini etkin ve verimli olarak yerine getiremiyor ama bunun hesabını veriyor mu? Başka bir deyişle Hukukun üstünlüğü Yargı organlarına ve unsurlarına karşı işliyor mu? Yargının kendi içinde hukuk Üstün mü? Gelin bunu cevabını birlikte bulalım:

Bir: HSK kararları Yargı denetimine açık mı? HSK yargının en üst organı; hâkim ve savcılarının mesleki ilerlemesine, görev yerlerine ve tayinlerine HSK karar veriyor. Her sene rotasyon gerekçesiyle binlerce hâkimi bulunduğu yerden başka bir yere tayin ediyor. Binlerce karar arasında mutlaka hatalı olanlar oluyordur. Hani deriz ya; kurunun arasında yaş da yanar. Hatta biliyoruz ki tayin yerlerini beğenmeyen hâkimler Ankara'ya gidiyorlarmış; dertlerini yetkililere anlatıyorlarmış vs. vs. Daha sonra tayin kararnamelerini düzeltme kararnameleri çıkarılıyor. HSK'nın bu kararlarına karşı yargısal denetim imkânı yok. Sadece meslekten çıkarma kararlarına karşı Yargı yoluna gidilebiliyor. Eskiden 1981 öncesinde Danıştay'da dava açılabilirdi. O yol 1981'de tamamen kapandı. Dolayısıyla HSK, yargının en üst organı hesapverir değil.

Bu salondaki hukukçulardan ne kadar mahkemelerin kararlarının gerekçesinin makul, verilen kararı haklı göstermeye yeterli olduğunu söyleyebilir? Tek gerekçesi "temyiz sebepleri yerinde görülmediğinden reddine" şeklinde olan temyiz kararlarından onlarca görmemiş olan hukukçu var mıdır? Evet anlıyoruz; ilk derece ve temyiz mahkemeleri iş yükü altında ezilmektedir. Fakat sormak isterim: iş yükü çok olunca gerekçe hakkından feragat edilebilir diyen bir kanun hükmü var mıdır?

Hukukçuların hemen hepsi biliyor. Çekinmeden de ifade eder oldular: kanunla yasaklanmış olmasına rağmen hâkimler görevlerini bilirkişilere delege ediyorlar. Mahkemeden, taraflardan ve her türlü kontrolden uzakta bilirkişiler dava dosyalarını har vurup Harman savuruyorlar. Serbest avukatlık yapanlar çok daha iyi bilirler: bilirkişi atandığında davaya bilirkişi rezaleti musallat oluyor. Bilirkişi zırvalarını düzeltmek için bir davayı halletmekten çok daha fazla zaman ve emek harcamak gerekiyor.

Akil insanların uyarısına kulak tıkanarak çıkarılan bilirkişilik kanunu bilirkişileri neredeyse hâkim yardımcısı pozisyonuna getirdi; bilirkişiliğin yozlaşması yargılamalara sirayet ediyor. Yargı yetkilerinin fiiliyatta bilirkişilere devredilmesi yetmiyormuş gibi zorunlu arabulucuk ve uzlaşma gibi yöntemler empoze ediliyor.

Peki bu şartlarda işlevinin etkin olarak yerine getiremeyen ve hesapverir de olmayan Yargı bağımsız olabilir mi; bağımsız olmayı hak edebilir mi? Yargının en yüksek karar organı HSK'nın, 13 üyesinden 6 adedini yürütme doğrudan atamakta; diğerlerini de TBMM'deki siyasi partiler – dolayısıyla çoğunluğa sahip olan siyasi parti yoluyla, yine yürütme dolaylı yoldan atamakta. Dolayısıyla yürütme gücü, kendisini denetleyip dengelemekle görevli olan yargının yönetimini kendisi belirlemekte.

Fakat yürütmenin Yargı'daki kontrolü bununla bitmiyor. Yürütmenin gücünün Adalet Bakanı ve müsteşarı HSK başkanlığını yapmakta; HSK bu ikisinin katılımı olmadan karar alamamaktadır. Doğal hâkim ilkesi, davalar bitmeden olağan ve olağan olmayan

tayinlerle hâkimlerin değişmesi sebebiyle yaygın olarak aksamaktadır. Hâkim ve savcıların bağımsızlığını ve tarafsızlığını sağlamanın tek yolu olan hâkimlik teminatı 1981'den beri bulunmamaktadır.

Daha da ötesi Yargı; bütçe, adliye yönetimi ve ceza infaz sistemi ve hatta bilgi işlem sistemleri ile yürütmeye göbeğinden bağımlıdır.

Yürütmenin emrindeki kamu görevlilerinin suçları hakkında yargının işlevini gösterebilmesi ise üst amirlerinin soruşturma izni vermesine bağılıdır.

Dolayısıyla bu konudaki uluslararası belgeler karşısında yargının bağımsız olmadığı açıkça ortada bulunmaktadır. Türkiye Yargı bağımsızlığının nasıl olacağını ve hangi unsurları içermesi gerektiğini elbette bilmektedir. Nitekim altına 172 ülke ile birlikte imza attığımız BM kararlarında bu husus etraflıca tanımlanmış bulunmaktadır. Adımız gibi biliyoruz ki; geleceğimiz için, demokrasimiz için, toplumda huzur, barış ve refah için, hukukun üstünlüğünü sağlayabilmesi için Yargı Bağımsız olmalıdır! Fakat geçirdiğimiz kötü tecrübeler, yargının görevini etkin olarak yerine getiremiyor; buna karşın hesapverir olmaması; buna karşın siyasi güç mücadelesinde bir araç olarak kullanılmış karşısında diyoruz ki: Aman aman Yargı bağımsız olmamalıdır!

İşte Türkiye'nin en başta gösterdiğim parlak geleceğe doğru hızla ilerlemesini engelleyen kök sebep, bu dilemmadır. Bu dilemma Türkiye'nin, Türkler'in kendi kendisine vurduğu, çözmekte zorlandığı dolaşık bir zincirdir.

Türkiye'nin parlak geleceğinin yolunu açacak olan anahtar bu dilemmanın çözümdür. Bu dilemma çözüldüğünde Türkiye hem Hukukun üstünlüğünü sağlayan hem de ileri bir demokrasi olacaktır.

Bu dilemmanın çözülebilmesi için: Öncelikle Yargı etkin ve verimli işler hale getirilmelidir: Bunun için yargılama süreçleri basitleştirilip, çağdaştırılmalı 4-5 sene süren davalar 100 günde – basitleri 50 günde ve tek celsede sonuçlandırılmalıdır. Ancak bu; Nasreddin hocanın leyleği kuşa çevirmesi gibi olmamalı; yargılama kalitesinden ödün veren değişiklikler yapılmamalı, kestirmelere kaçılmamalıdır. Yargılamada maddi gerçeğin kalitesi yükseltilmeli, yargılamalardaki iş yükü yargı unsurları (hakim – savcı-avukat) arasında rasyonel dağıtılmalı, mahkemeye getirilen gerçeğin ve delillerin kalitesi yükseltilmeli, uyuşmazlıklar yüksek isabet oranıyla hızlıca çözülmelidir. Savcılara tanınan özgürlüğü kısıtlayıcı ve suçlama yetkileri bu hususta uzmanlaşmış bir mahkemenin kararına tabi tutulmalıdır.

Yargı organ ve unsurları, HSK, hakimler, savcılar ve avukatlar tam hesapverir hale getirilmeli, HSK'nın tüm kararları yargısal denetime açılmalı; yargı organlarının kendi

unsurlarının suçları hakkında karar vermeleri ilga edilmeli; hakim ve savcıların kişisel ve görev suçları izin gerekmeksizin soruşturulmalıdır.

Yargı organ ve unsurlarının davalarına bakan özel ve uzmanlaşmış bir mahkeme kurulmalıdır. Etkinliği ve hesapverirliği sağlanarak güven oluşturulduktan sonra Yargı üst yönetimi tam bağımsız, hesapverir olacak şekilde düzenlenmeli; bu üst organın üyeleri toplumun geniş bir kesiminin katılımıyla ve hiç kimsenin çoğunluk sağlayamayacağı şekilde geniş bir temsille atanmalıdır. Hiç kimse / grup HSK üst yönetimine nüfuz edinmemeli, atamalarda liyakat, şeffaflık ve hesapverirlik hâkim olmalı, Üst yönetiminin faaliyetlerine nüfuz ve siyasi etki ihtimali sıfırlanmalı, Adalet Bakanı ve Müsteşarı üst yönetimde yer almamalıdır.

Kendi işimizi kendimiz yapmak zorundayız. Bunu farklı fikirlerden zenginlik ve ilerleme çıkararak kolayca yapabiliriz.

Köyde eşek oğlak göttüğüm günlerden hatırlarım : “El elin eşeğini türkü çıkırarak arar!” Kendi eşeğimizi en iyi kendimiz arar ve bulabiliriz. Hukukun üstünlüğü ve ileri demokrasiyi gerçekleştirmek için AB’ye veya uluslararası kurumlara muhtaç değiliz.

İşte o zaman hayalimizdeki, Çağdaş medeniyet seviyesini yakalamış, dünyada layık olduğu yeri almış, etrafına ışık saçan, demokrasi ve hukukun üstünlüğü yayan, kendisini ve dünyayı zenginleştiren bir ülke haline geliriz. Dünyadaki çatışmaları sona erdirmeye, huzur ve barışın hâkim kılınmasına, insanlığın refahının artmasına ve insanlığın yeni bir seviyeye çıkmasına vesile ve yardımcı oluruz.

Mal ve hizmet ihraç etmekte başarılar sağlamış olan Türkiye, yeni doğan bir güneş gibi bölgesine ve dünyaya; hukuk, demokrasi, uzlaşma ve barış kültürü ile zengin kültürünün yüce değerlerini de ihraç edebilir; dünya üzerinde çatışmaları uzlaştırarak dünyada huzur, barış ve refahın anahtarı olabilir.